

2. Vaststelling der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1889. (Algemeene beraadslaging.)

geregeld volgens de nieuwe schatting. Ik blijf het er voor houden dat er inderdaad wel verband bestaat tusschen deze zaken.

Wat wordt toch met de wijziging van het gemeentelijk belastingstelsel, waarover zooveel is gesproken, voornamelijk bedoeld? Men verlangt in de eerste plaats dat er meerdere vrijheid aan de gemeenten worde gelaten om belastingen te heffen; dat heffingen werden mogelijk gemaakt die op het oogenblik zijn uitgesloten. Ik erken, dat dit punt wel zou kunnen worden geregeld, buiten verband met de grondbelasting. De zaak verandert echter reeds als men aan de bevoegdheid komt om opcenten te heffen.

De bedoeling van de wet van 1879 is geweest, zooals de heer Fransen van de Putte te recht zeide, de belasting te egaliseeren. Wat is nu gebleken bij de herschatting? Dat niet alleen tusschen verschillende gemeenten, maar ook in dezelfde gemeente dikwijls groote ongelijkheid bestaat, en waar dat nu erkend wordt en de ongelijkheid waarschijnlijk over een paar jaar kan zijn weggenomen, daar acht ik het niet zonder bedenking om nu de vrije hand te geven om meer opcenten te gaan heffen op eene ongelijk verdeelde belasting.

Dit is een bezwaar. Maar daar komt nog een ander bij. Ik geloof dat bij eene herziening van het gemeentelijk belastingstelsel nog andere vragen ter sprake komen, bij voorbeeld deze: in hoeverre zal misschien het Rijk van sommige belastingen een gedeelte moeten afstaan ten behoeve van de gemeenten? Wanneer men nu voor het platteland meer behoefte heeft aan een middel, dat stabiel en onafhankelijk is van het vertrek van sommigen uit de gemeente, dan geloof ik, dat het denkbeeld overweging zou kunnen verdienen, om het Rijk, ten behoeve van de gemeenten afstand te laten doen van een gedeelte van de grondbelasting.

Er zal moeten beoordeeld worden, of het Rijk iets, en zoo ja wat, het zal kunnen afstaan, en in welken vorm; en omdat dit zou kunnen bestaan ook in een gedeelte der opbrengst van de grondbelasting, geloof ik, dat het onraadzaam is op het oogenblik tot eene definitieve regeling van het gemeentelijk belastingstelsel en van de verhouding daarvan tot de Rijksfinanciën over te gaan. Men zal daarmee nog enkele maanden moeten wachten.

Ik geloof hiermede hetgeen door de verschillende sprekers, mij regaarderende, is opgemerkt, in hoofdzaak te hebben beantwoord.

Wegens het vergevorderde uur wordt de beraadslaging verdaagd tot den volgenden dag, en de vergadering gesloten.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk III (Departement van Buitenlandsche Zaken) der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1889.

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

1. De ondergeteekende gelooft niet zich aan onhoffelijkheid tegenover eene vreemde Mogendheid te hebben schuldig gemaakt, toen hij, ter beantwoording eener tot hem gerichte vraag in de zitting der Tweede Kamer van 3 December, te kennen gaf dat de Regeering zich vreemd hield aan de in dit jaar te houden tentoonstelling te Parijs. Die houding was trouwens reeds door de vorige Regeering aangenomen, en de ondergeteekende heeft derhalve slechts geconstateerd, dat het standpunt ten aanzien der Parijsche tentoonstelling door het vorig Kabinet ingenomen, door het tegenwoordige gehandhaafd bleef.

Met de door den ondergeteekende in zijne rede van 11 December jl. afgelegde verklaring omtrent het concept-tractaat van emigratie van Britsch-Indië naar Sumatra, heeft hij alleen willen wijzen op de oorzaken waarop eene

poging tot opheffing der tegen dat ontwerp bij de Nederlandsch-Indische autoriteiten gerezen bezwaren vermoedelijk zoude moeten afstuiten.

Gaarne wil de ondergeteekende, na overleg met zijnen ambtgenoot van Koloniën, onderzoeken of de Britsche Regeering zelve genegen zijn zoude tot de vaststelling van voor Nederland minder onaannemelijke voorwaarden mede te werken.

2. De Nederlandsche Regeering is door die van Duitschland uitgenoodigd geworden hare medewerking te verleenen, om, in overeenstemming met de Mogendheden, betrokken bij de blokkade aan de Kust van Zanzibar, den uitvoer uit Europa van wapenen en oorlogsmaterieel naar de Oost- en Westkust van Afrika tegen te gaan, door dien uitvoer ook uit Nederland te verbieden. Welk het resultaat der overweging van dat aanzoek ook moge zijn, het streven der Regeering zal er toe strekken bij de behartiging van het Staatsbelang de vrijheid des handels niet meer en niet langer te belemmeren dan volstrekt noodig is. De ondergeteekende vermeent overigens zich te mogen verschoonen van terug te komen op eene publicatie elders geschied en waaraan hij ten eenenmale vreemd is.

3. Door vorige Ministers is niet anders verklaard dan dat op het oogenblik, dat zij hunne inlichtingen gaven, de Britsche Regeering geen voornemen had om soevereiniteitsrechten op Borneo te vestigen. Sedert zijn de omstandigheden op Noord-Borneo veranderd. De Britsche onderdanen aldaar hebben den wensch naar Engelsch protectoraat te kennen gegeven.

Het is den ondergeteekende nog niet gebleken, dat de Britsche Regeering soevereiniteitsrechten op het eiland Borneo verkregen heeft.

Doch waar is het dat er sprake is van een protectoraat, hetwelk die Regeering zoude willen aanvaarden over het noordelijk van Nederland onafhankelijke gedeelte van dat eiland, uitmakende het gebied van Sérarak, Broenai en der British North Borneo Company. Officieel evenwel heeft de Nederlandsche Regeering daarvan nog geene mededeeling ontvangen. De Regeering, bedacht op maatregelen om, voor het geval dat het bedoeld protectoraat mocht tot stand komen, te voorkomen dat daardoor inbreuk gemaakt of mogelijk gemaakt worde, op de rechten der aan Nederland onderhoorige vorsten op gemeld eiland, heeft bij de Britsche Regeering doen aandringen op eene grensregeling tusschen het Nederlandsch gebied op Borneo en dat, waarop dan een Britsch protectoraat zoude gevestigd worden.

5. Bij de Regeering is het bericht ontvangen dat, op 2 December jl., een schoener door een Venezolaansch oorlogsschip is aangehouden, in het gezicht van het eiland Curaçao, maar buiten de territoriale wateren van dat eiland.

6. De Regeering is geheel doordrongen van de wenschelijkheid eener strikte naleving door alle partijen der overeenkomst van 30 Juni 1885 betreffende de zalmvisserij in den Rijn.

In het voorjaar van 1888 door haren gemachtigde krachtens artikel X der overeenkomst gewezen op de te groote onttrekking van zalmeieren aan den Boven-Rijn, heeft zij dezen opgedragen, zijne medegemachtigden op die onttrekking te wijzen, zoodra er eene bijeenkomst van genoemde heeren zou plaats hebben.

Voor zooveel noodig zal de zaak tot een onderwerp van schriftelijke gedachtenwisseling worden gemaakt.

7. De beteekenis van onzen veehandel op Duitschland en Engeland wettigt de daaraan geschonken belangstelling.

Van zijn kant verzuimt de Minister niets om opheffing te verkrijgen der beperkende bepalingen, welke dien handel nog belemmeren, en met bijzondere voldoening bevestigt hij bij deze het reeds in de zitting der Eerste Kamer van 24 dezer door hem medegedeeld en in de *Staatscourant* van den volgenden dag opgenomen bericht, dat het be-

15de VERGADERING. — 25 JANUARI 1889.

kende verbod van veeinvoer uit Gelderland naar Duitschland weder is ingetrokken.

Het gebeurde in Munster heeft ten onrechte ook elders indruk gemaakt, doch na gemelle beschikking der Duitsche Regeering, gegrond op de bij onderzoek door haar verkregen overtuiging dat zij niet met een geval van besmettelijke longziekte te doen had, vleit de Minister zich dat onze veehandel ook weldra van den druk der verplichte slachting in Engeland zal worden bevrijd.

Wat ten slotte de houding van onzen gezant te Berlijn betreft, zoo zij het volgende opgemerkt.

Nadat het geval in Munster den 17den November was geconstateerd, vaardigde de Regeeringspresident aldaar den 21sten daaraanvolgende een verbod uit tot invoer van vee uit Nederland, waarin hij in de andere aan Nederland grenzende Pruisische provinciën weldra werd nagevolgd.

De aldus ontstane toestand is door een veehandelaar te Zwolle ter kennis der Regeering gebracht op 26 November daaraanvolgende, op denzelfden dag dat er voor het eerst vanwege het Duitsche Rijk van gewaagd werd door mededeeling in den *Reichsanzeiger* der betrekkelijke bekendmaking van den Regeeringspresident te Osnabrück.

De besluiten der Regeeringspresidenten zijn eerder medegedeeld door de locale dagbladen, doch daar het officieele blad van Duitschland er eerst op 26 November melding van maakte, kan er den gezant geen verwijt van worden gedaan, dat hij belanghebbenden in deze niet vóór is geweest. Aan zijn doeltreffend optreden is het overigens te danken, dat het aanvankelijk algemeene verbod reeds spoedig beperkt werd tot Gelderland alleen.

IIde AFDEELING.

Kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten.

Het komt den Minister voor dat zijne zienswijze nopens ons consulaatwezen niet algemeen juist is opgevat.

Hij is niet ongezind wenschelijke hervormingen tot stand te brengen, doch acht den tegenwoordigen toestand geenszins van dien aard dat hij eene algeheele reorganisatie zou behoeven.

Inzonderheid deelt hij niet het gevoelen van hen, die eerst ons consulaatwezen volgens een vooraf beraamd plan zouden willen uitbreiden, om dan aan den aldus verkregen toestand het karakter van duurzaamheid te geven. Zijns inziens zou dit onder andere leiden tot zeer belangrijke onnoodige uitgaven.

Overigens is ook hij van meening dat bij de inrichting van ons consulaatwezen naar vaste beginselen moet worden gehandeld, zooals hij, met aanwijzing dier beginselen, reeds bij de gedachtenwisseling nopens zijne begrooting met de Tweede Kamer heeft uiteengezet.

Uit het toen opgemerkte blijkt onder andere dat hij binnen zekere grenzen medegaat met hen, die naast consuls ter plaatse waar onze handel reeds gevestigd is, die ambtenaren ook wenschen waar hij nog niet is uitgebreid, doch kiemen van ontwikkeling bevat.

Tevens blijkt er uit dat hij voor onze bezoldigde consulaten in de eerste plaats het oog heeft gevestigd op plaatsen *buiten* Europa. Hij moet daar echter thans nog uitdrukkelijk bij opmerken dat de gelden daarvoor zijns inziens niet gevonden mogen worden door besnoeiing van het aantal onzer diplomatieke en bezoldigde consulaire posten in ons werelddeel. Wat trouwens de consulaire posten betreft, zoo is er eigenlijk slechts één, namelijk het consulaat-generaal te Londen, dat zeker wel niemand zal willen missen.

En eindelijk blijkt er uit dat hij niet ongezind is de wet op de consulaatrechten te herzien, zij het ook dat hij, uitgaande van het steeds ingenomen standpunt dat de diensten van onbezoldigde consuls door consulaatrechten behooren te worden vergolden, vooralsnog op zoodanige herziening geen uitzicht kon geven.

Sedert echter is bij hem het denkbeeld gerezen om te onderzoeken in hoever de onbezoldigde consulaire ambtenaren inderdaad op het behoud der consulaatrechten prijs

stellen, en hoe ver eene vermindering dier rechten mogelijk zou zijn zonder de instelling van ons onbezoldigd consulaatwezen in gevaar te brengen; een onderzoek, welks voorloopige uitkomst hem kan leiden tot het uitspreken der verwachting dat hij wellicht in staat zal zijn reeds spoedig eene aanzienlijke vermindering van het expeditie-recht voor zeeschepen in overweging te nemen en zoo mogelijk tot stand te brengen.

De Minister is van oordeel, dat het bestaande recht de concurrentie onzer scheepvaart met b.v. de Engelsche, niet bemoeilijkt in zoodanige mate als oppervlakkig zou kunnen worden verondersteld, omdat het Engelsche tarief van consulaatrechten, zij het ook lager op het ééne punt der expeditie van zeeschepen, over het algemeen wellicht nog duurder voor de scheepvaart uitkomt dan het Nederlandsche.

Voor zoover het echter mogelijk blijkt te zijn, wil hij onze scheepvaart gaarne van elken druk bevrijden.

Art. 6. Consulaten. De Minister erkent volkomen het belang der rechtstreeksche emigratie van Chineesche koelies naar Deli, doch meent dat dit belang vooralsnog rechtstreeks kan worden behartigd door onzen consul-generaal in China, zonder dat andere belangen daaronder lijden.

De benoeming van een of meer bezoldigde consulaire ambtenaren voor Zuid-China is bij hem in overweging. Ook met het oog echter op de daaromtrent door genoemden consul-generaal te geven adviezen leveelt zich diens tijdelijke aanwezigheid in Zuid-China aan.

Overigens kan de verzekering worden gegeven dat het niet in de bedoeling ligt den heer FERGUSON te Swatow te laten en dat hij ook volgens 's Ministers meening op den duur te Peking gevestigd behoort te zijn, wellicht nog in hooger rang dan thans.

De Minister stelt zich voor een en ander bij de volgende begrooting te regelen, hetgeen natuurlijk niet uitsluit dat hij alle maatregelen zal nemen of voorstellen, welke in middels noodig mochten blijken.

Melbourne en Calcutta. De Minister gedraagt zich met betrekking tot het hier opgemerkte aan de schriftelijke en mondelinge toelichting zijner begrooting bij de Tweede Kamer.

De Minister neemt deze gelegenheid tevens te baat om te wijzen op de in de laatste kolom van n°. 19 der gedrukte stukken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voorkomende minder juiste omschrijving van de strekking der door de Regeering bij de beraadslaging over de onderwerpelijke begrooting in de Tweede Kamer teruggenomen verhooging van f 1100, voorgesteld bij art. 2 der 1ste afdeling.

De strekking dier vermindering had toch niet het tweeledig doel om, zooals in gezegd stuk n°. 19 is vermeld, niet toe te staan 1°. eene verhooging van f 500, welke zou zijn aangevraagd om een schrijver tot definitief ambtenaar aan te stellen, en 2°. f 600 voor traktementsverhooging; doch alleen om niet toe te staan de som van f 1100 welke, zooals blijkt uit de met de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewisselde stukken en uit het door den ondergeteekende in die Kamer gesprokene (zie pag. 513 der *Handelingen*), uitsluitend voor traktementsverhooging was aangevraagd.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

HARTSEN.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit Antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 24 Januari 1889.

VAN GENNEP.

VAN TIENHOVEN.

KAPPEYNE VAN DE COPPELLO.

SIX.

VAN WELDEREN RENGERS.

